

Elina Vehmasto, MMM, tutkija, Luonnonvarakeskus Itäinen pitkäkatu 4 A, 20520 Turku,
Puh. 029 532 6613, elina.vehmasto@luke.fi

Maija Lipponen, DI, tutkija, Luonnonvarakeskus, Kirkkoahontie 115, 87910 Linnantaus, Puh.
029 532 2024, majja.lipponen@luke.fi

MAASEUDUN HYVINVOINTIYRITTÄJYYDEN KOORDINAATIOHANKE

Tausta

Luonnon ja maaseutu ympäristön hyödyntäminen erilaisissa hyvinvointipalveluissa on lisääntymässä. Hyvinvointialalla on yhä enemmän kasvumahdollisuuksia myös maaseudulla. Syksyllä käynnistyvällä Maaseudun hyvinvointiyrittäjyyden koordinaatiohankkeella (HyvinVoi-koordinaatio, 2018-2021) edistetään maaseudun hyvinvointielinkeinotoimintaa alan toimijoita törmäyttämällä rajapintoja ylittäen. Hanke sai rahoituksen Euroopan Maaseuturahastosta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kautta. Hanketta vetää Luonnonvarakeskus.

Hyvinvointiteeman alla toimivilla hankkeilla on liittymäpintoja moniin sektoreihin, kuten Green Care, matkailu, liikunta, sekä luonnontuotteet, elämys- ja kulttuuripalvelut. Hanke jatkaa Green Care -koordinaatiohankkeen työtä, mutta nyt siis laajemman hyvinvointipalveluyrittäjyyden kentällä.

Tarkoitus

Maaseudulla voidaan tuottaa monipuolisesti erilaisia hyvinvointipalveluita. Luonnon hyvinvointivaikutuksiin perustuvien toimintatapojen käyttö tuo lisäarvoa palveluille. Hyvinvointiyrittäjyyden kehittämisessä on tärkeää, että palvelut ja tuotteet ovat vaikuttavia ja turvallisia, ja niissä käytetyt toimintatavat perustuvat tutkittuun tietoon ja näyttöön.

Suomalaisen luonnon, siihen liittyvän kulttuurin ja maaseudun erityispiirteiden ja merkityksien esiintuominen hyvinvoinnin edistämisessä ja palveluiden tuottamisessa ovat vahvasti koordinaation taustalla. Koordinaatiohankkeella tuetaan luontoperustaisten hyvinvointipalveluiden yhä vahvempaa linkittämistä kestäväen kehityksen päämääriin ja vastuullisiin toimintatapoihin.

Menetelmät

Palvelumallien ja -ratkaisujen kehittymistä edistävät sektorirajat ylittävä palveluntuottajien ja asiantuntijoiden törmäyttäminen. Synergiaetujen saavuttamiseksi hankkeiden ja aluetoimijoiden tiedonvaihto on tärkeää. Hankkeen avulla pyritään tunnistamaan ja edistämään synergiaetujen syntyä sekä vertaisoppimista.

Koordinaatio viestii hyvinvointiteemaan liittyvistä hankkeista, tutkimuksista sekä niiden tuloksista. Koordinaatio järjestää tapaamisia vertaisoppimisen ja kokemusten vaihdon tueksi. Koordinaatio tekee tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimialan sekä luonnontuotealan toimialapääällikköjen kanssa, sekä hallitusohjelman sote-kärkihankkeiden toimijoiden kanssa.

Yhteistyötä tehdään myös muiden koordinaatiohankkeiden, maaseutuverkoston ja verkostopalveluyksikön kanssa.

Tulokset

Hankkeessa tavoitellaan tuloksia viestinnän, verkostoitumisen ja vuorovaikutuksen näkökulmista. Tuloksena on maaseutuun ja luontoon perustuvien hyvinvointipalveluiden ja niiden vaikuttavuuden yhä laajempi positiivinen tunnettuus. Potentiaalisten asiakkaiden, sekä julkisten että yksityisten, kiinnostus luontoon perustuvia palveluita kohtaan on hankkeen tuloksena kasvanut. Alan keskeiset julkaisut ovat löydettävissä helposti ja jäsennellysti verkkosivuilta. Tuloksena on monialaisten hyvinvointipalveluihin liittyvien toimijoiden yhteistyön lisääntyminen: esimerkiksi uudenlaisten verkostomaisiin toimintatapoihin perustuvien yritysmuotojen ja palvelukokonaisuuksien mahdollinen syntyminen. Sosiaali- ja terveystalvet monipuolistuvat luontoperustaisilla laadukkailla palveluilla, niiden soveltuessa erityisen hyvin matalankynnyksen ennaltaehkäisevään toimintaan, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä eri asiakasryhmien syrjäytymisen ehkäisyyn. Hankkeen päätyttyä on käytössä päivitetty luontoperustaisen hyvinvointipalvelutoiminnan kehittämislinjaukset.

Johtopäätökset

Mikäli hanke onnistuu, se vaikuttaa pitkällä tähtäimellä siten, että luontoperustaiset hyvinvointipalvelut linkittyvät yhä vahvemmin kestäväen kehityksen päämääriin ja vastuullisiin toimintatapoihin, niin asiakas-, ympäristö- kuin yhteiskuntavastuullisuudenkin näkökulmista: alan palvelutoiminnan aluetaloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja ekologiset merkitykset nousevat yhä paremmin esiin. Suomalaisen luonnon ja siihen liittyvän kulttuurin erityispiirteitä ja merkityksiä hyödynnetään hyvinvoinnin edistämässä ja palveluiden tuottamisessa. Luontoon, maaseutu-ympäristöön ja kulttuuriin perustuvan hyvinvointiyritys- ja palvelutoiminnan toimintaedellytykset parantuvat ja hyvinvointiyrittäjyys lisääntyy maaseudulla.